

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. I. An ipsi liceat ex causa visitationis abesse ultra menses?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

lis Canonicis abesse licet à suis Ecclesiis, visitationem absolvere, Domini Con-Canonici autè ex una parte nolint pro tempore, quo ultra tres menses residentiam ex dicta causa facere non possum, mihi concedere fructus annuos, minùs distributiones quotidianas, ex altera verò parte mihi admodum difficile accidat carentià dictorum fructuum & distributionum luere obsequium meum Episcopo, cui aliàs de Jure incumbit Visitatio, uti & Diocesi non sine magno labore meo impensum; rogo perquam demissè, ne, ubi otium fuerit, gravetur pro antiqua in me benevolentia & necessitudine,

nos inter multis jam annis habita, ut tres sequentes quaestiones secundum Sacros Canones, quorum ingenere claret peritia, respondere, apponere ubique in utramque partem rationibus dubitandi & decidendi, nempe I. An etiam Canonicis Collegiatæ Ecclesie liceat à suis Ecclesiis abesse ultra tres menses ex causa Visitationis ab Episcopo injunctæ? II. An visitatio ultra trimestre ex dicta causa ab absentibus, & personaliter non residentibus, debeantur fructus Canonicales seu annui absque ulla subtractione? III. an etiam distributiones quotidianæ?

QUÆSTIO. I.

An etiam Canonicis Collegiatæ Ecclesie liceat ex causa Visitationis ab Episcopo injunctæ ultra tres menses abesse à suis Ecclesiis.

Rationes Dubitandi.

I. **T**ridentinum sess. 24. c. 12. de Reform. ultra tres menses Canonicis absolutè, & sine ulla exceptione, an in servitio Episcopi existant vel non, abesse à suis Ecclesiis non permittit, quod est Jus Novissimum. II. Et quamvis c. de cætero 7. & c. ad audientiam 15. h. t. permittant Canonicis, in servitio Episcopi occupatis, absentiam illimitatè, ac sine præfinitione certorum mensium, tamen loquuntur tantùm de Canonicis Ecclesiarum Cathedralium: ergo, cum hæc Jura sint exorbitantia à Jure Commu-

ni, residentiam omnibus Canonicis strictè injungente, non sunt extendenda ad Canonicos Collegiatæ Ecclesiarum: præsertim III. quia absentia est damnosa Ecclesiis, & præjudicans cultui divino. Abbas in c. dilectus. h. t. n. 7. item IV. quia propter quam Canonicis in servitio Episcopi, quale quidem est etiam Visitatio Diocesis, occupatis, non veniatur in Canonicis Collegiatæ Ecclesiarum; nam ratio Juris fundatur in communi, quæ reperitur in Episcopum & Canonicos Ecclesie

Episcopalis seu Cathedralis, simul unum corpus constituentes. c. 4. de his, quæ sunt à Prælato. quæ communio & unitas corporis inter Episcopum & Canonicos Collegiatæ Ecclesiæ non datur; saltem non tanta, quanta inter Episcopum & Canonicos Cathedralis Ecclesiæ. V. Si Canonicis Collegiatarum Ecclesiarum liceret abesse ultra tres menses à Tridentino permisso ex causa servitii Episcopo præstandi, etiam ex eadem causa liceret ultra tempus à Jure permillum abesse aliis Beneficiatis non-Canonicis, vel Patrochis etiam, si eos Episcopus faceret

suos Vicarios, vel applicaret ad sua servitia, ad visitandam Dicecesim &c. sed hoc est falsum, ut censuit S. Congregatio Conc. Trid. & notat Hieron. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 6. n. 258. saltem extra urgentem necessitatem ipsius Episcopi, ut observat Leuren. de fora Benefic. p. 1. q. 405. n. 4. cum Lotter. Gar. Navar. Zecho, & Lopez. VI. quia Canonicis Collegiatarum Ecclesiarum ultra tres menses ob servitium Episcopo impensum absentiam negant multi & graves DD. uti Abb. Jo. Andr. Imola, Pirhing, Wiestner ad h. t. n. 31.

Rationes Decidendi.

Contra omnibus illimitatè, adque non minus Collegiatarum, quàm Cathedralium Ecclesiarum, Canonicis, quos in suum servitium, v. g. ad minus Visitatoris, assumit Episcopus, ultra tres menses à suis Ecclesiis abesse licitum esse docet major Doctorum numerus, nî fallor, & qualem majori cum fundamento tam Jura, quàm Rationis. Sic enim tradunt Moneta de distribut. quotid. p. 2. q. 2. n. 6. Fagnan. in c. 7. cit. n. 11. seqq. Hieron. Gonzal. lo. cit. n. 261. Lotter de Re Benefic. l. 3. q. 27. n. 190. Barbosa in d. c. 7. n. 4. & in tract. de Canonis c. 25. n. 8. Palao de orat. publ. d. 3. pa. 9. §. 7. n. 1. 4. Leuren. de fora benef. p. 1. q. 405. n. 1. 3. Pignat. to. 9. consult. 114. n. 32. 33. & consult. 115. n. 36. P. Reiffenstuel ad h. t. n. 153. Allegantur quoque Garcias, Navar. Huicda, Salcedo, Rebuff, Bonac.

Læz. Zech. aliique, Barbosa autem d. n. 8. c. 25. refert, quoque claram decisionem S. Congreg. Conc. Trid. ad hoc dubium, quod sæpius motum fuisse se meminisse ait, datam in causa Coloniensi ad interrogationem Archiepiscopi Electoris, an liceret pro servitio suæ Dioecesis assumere duos Canonicos ex qualibet Collegiata: sicut licet assumere ex Cathedrali? Respondit enim S. Congregatio die 9. sept. 1628. Episcopum posse uti operâ duorum Canonicorum sive de Cathedrali sive de Collegiata Ecclesia, sed non plûs duobus.

Adstipulatur quoque Jus ipsum, & ratio Juris. Jus quidem, maximè in d. c. 7. ubi fingit, Canonicos, in servitio Episcopi vel Prælati sui occupatos, præsentem esse, quantocunque tempore absunt, nullum tempus determinando, item agit de Canonicis qui-

quibusvis; cùm ex superscriptione textui præposita non colligatur, ad quem hæc decretalis data sit, an ad Episcopum, vel ad alium Prælatum. Fagnan. n. 2. textus autem sic habet: *Præsenti scripto statuimus, ne Canonicis tuis, donec in servitio tuo fuerint, quidquam subtrahi vel auferri debeat, quod sibi de Beneficio communitatis debetur, nisi forte virtualia (distributiones nimirum quotidianæ) sint, quæ non consueverunt absentibus exhiberi.* Concordat c. ad audientiam 15. eod. ibi: *Decernimus, ut duo ex Canonicis Ecclesie memoratæ, in tuo servitio existentes, suarum fructus integrè percipiant Præbendarum: cùm absentes dici non debeant, qui tecum pro tuo & ipsius Ecclesie servitio commorantur:* ergo Canonici ob servitium Episcopo, vel Ecclesie ipsius, ut contingit per visitationem Diocesis, quæ redundat in bonum tam Episcopi, ad visitandum aliàs obligati, quàm Ecclesie ipsius nempe universalis, seu totius Diocesis, absentes habentur pro præsentibus, quanocunque tempore ex ista causa absuerint: ergo possunt ultra trimestre, à Tridentino permillum, abesse, & fictione Juris habentur pro residentibus & præsentibus. Nec obstat, quòd in d. c. 15. Sermo sit de Canonicis Cathedralis Ecclesie per verba, *memoratæ Ecclesie*, nempe Meldensis, ad cujus Episcopum decretalis hæc missa est; quia solum occasione facti de Canonicis Cathedralis Ecclesie, quibus lis est mota, sermo incidit, adeoque solum

per accidens, non verò per modum decisionis, quasi Pontifex tantum Canonice Cathedralium Ecclesiarum voluisset id Privilegii concedere, exclusis Canonicis Collegiatarum; præsertim cùm contrarium suadeat quod præcedit.

Ratio Juris, eaque fundamentalis & principalis, ob quam citata leges voluerunt pro hoc casu indulgere Canonicis absentiam, quæ non est, fuit, quàm bonum & utilitas tum Episcopi tum Ecclesie, ut patet c. dd. cc. nam prius præmisit verba: *dignum est & conveniens, ut visitatione Canonici, donec circa te in tuo servitio morantur, communitati percipiant:* posteriùs subiungit: *cùm absentes dici non debeant, sed præsentibus, qui tecum pro tuo & ipsius Ecclesie servitio commorantur.* Sed hæc ratio fundamentalis & principalis æquè verificatur in Canonicis Collegiatarum Ecclesiarum, ac in Canonicis Cathedralium: ergo quo ulterius sic licet discurrere: hæc ratio Juris spectet bonum Ecclesie & Episcopi quæ talis, seu ut obligati ad providendum suæ Ecclesie Diocesi per visitationem & similitudina, sequitur manifestè, hoc Jus esse favorabile: ergo est lata interpretationis. c. 15. de R. J. in 6. præsertim cùm hoc privilegium, Canonicis concessum, proveniat à Summo Pontifice ac insuper in Corpore Juris sit confirmatum, cujusmodi sunt latissimæ interpretationis. c. 22. de Privileg. c. 16. de V. S. ut fatentur omnes: ergo potest imò debet extendi ad omnes.

veniant nomine *Canonicorum*, quam vocem adhibet Jus: ergo etiam ad Canonicos Collegiarum Ecclesiarum; quia in vero & proprio sensu sunt *Canonici*. Adde, quod in hac dispositione favorabili nomine *Ecclesie* & *Episcopi* merito intelligatur to-

ta Dioecesis, cujus bonum promovetur vel maximè per visitationem: ergo, qualiscunque fuerit *Canonicus*, ad visitationem ab Episcopo designatus, gaudere debet privilegio absentiae per totum tempus, quò visitat Dioecesim.

Respondetur ad Rationes Dubitandi.

ADI. Tridentinum loquitur generaliter, e contra autem Jura citata in c. 7. § 15, loquuntur specialiter de Canonicis in servitio Episcopi & Ecclesie occupatis: sed genus non derogat speciei, quamvis vice versa per speciem derogetur generi. c. 34. de R. J. ibi: *generi per speciem derogatur*; adeò non derogatur speciei per genus, ut notant DD. ac in specie de nostro casu omnes, quos vidi, unanimi ore. Ergo per Tridentinum non derogatur licentia non residendi ob causam servitii, Episcopo & Ecclesie impensis à Canonicis, concessa à dd. cc. 7. § 15. Sicut ergo per Tridentinum non derogatur licentia non residendi ob alias causas in Jure specialiter proditas, v. g. ob causam studiorum, ob causam defensionis jurium Ecclesie &c. ita Tridentinum nec adimit privilegium absentibus ob causam servitii, Episcopo quò Episcopo, & Ecclesie à Canonicis præstiti vel præstandi. Ad II. *N. antec.* nam c. 7. loquitur de Canonicis præcisivè, & c. 15, solum occasionaliter loquitur de Canonicis Cathedralibus; ac insuper ratio Juris exigit extensionem etiam

ad Canonicos Collegiarum Ecclesiarum, etiam si per in concessum in utroque capitulo esset sermo præcisè de Canonicis Cathedralium. Negatur quoque, quòd hæc dispositio de Canonicis in servitio Episcopi occupatis exorbitet à Jure & Regula communi; nam hanc solum limitat favorabiliter ad bonum commune Ecclesiarum, & partialiter constituit Jus commune.

Ad III. *Neg. antec.* ratio negandi claret ex dictis; nam ubi favor & odium in aliqua lege ita concurrunt, ut separari nequeant, attendendum est, quid lex principaliter intendat: cum autem allegata Jura principaliter spectent favorem Episcopi seu Ecclesie (cum Ecclesia censeatur esse in Episcopo. *can. scire debes. caus. 7. q. 1. can. similiter. caus. 16. q. 1.*) hæc Jura simpliciter pro favorabilibus habenda sunt. Ad IV. Pariter liquet ex dictis, quòd nimirum ratio Juris non fuerit communio inter Episcopum & Canonicos Cathedrales, cum de hac nec verbulo fiat mentio, sed bonum Episcopi & utilitas Ecclesie, atque convenientia, ut ex tali causa absentes fingerentur

tur esse presentes, ut indicant verba textuum. Ad V. Multi concedunt sequelam (exceptis tamen Parochis, & beneficia curata obtinentibus) propter paritatem rationis, uti Fagn. Navar. Hieron. Gonzalez, Barbosa, Palao &c. saltem pro casu, quo ob defectum æquè apti ex Canonicis ad visitandum non adessent, vel saltem non tam utiles ad id munus, accedente Episcopi dispensatione; imò Pignatelli *d. consult. 114. n. 33.* ait, *id serè omnes supponere*, sine dicta limitatione necessitatis & dispensationis, cum

Innoc. in c. 7. cit. *sub initium*, quod nempe etiam inferiores Beneficiarii non Curati, ad residendum tamen alias obligati, ex causa servitii Episcopalis deobligentur à residendo. Deo quidquid sit de inferioribus Clericis Beneficiariis, saltem de Canonicis omnibus illimitatè dicta Jura sunt intelligenda, quia utuntur voce Canonici. Ad VI. Plures, & quidem melius Jure, & solidiori ratione permittunt absentiam ex dicta causa saltem Canonicis Collegiarum Ecclesiarum cum S. Congreg. Cardinalium.

Q U Æ S T I O II.

An Canonicis Collegiata Ecclesia ob servitium Episcopi fructus ultra trimestre debeantur Canonicales integri?

Decisio hujus quæstionis affirmativa, uti & rationes decidendi, manifestè fluunt & subsistere intelliguntur ex Juribus & DD. pro primæ quæstionis resolutione allegatis; omnes enim illi DD. qui Canonicis Collegiarum quoque Ecclesiarum ex causa servitii Episcopo in visitatione diocesis vel simili functione præstiti abesse ultra trimestre indulgent, isdem pariter indulgent fructus Canonicales suarum præbendarum sine omni defalcatione aut subtractione; idque in terminis terminantibus statuunt ex æquitate & convenientia textus *c. de cetero 7. § c. ad audientiam 15. c. tit. in priori disertè vult Alex. III. ne Canonicis* (abstrahendo, an Cathedrales vel Collegiales sint) *donec in servitio*

sui Prælati fuerint, quidquam subtrahatur, *debeat vel auferri, quod de communitatis sibi beneficio debetur*; in posterum autem Honorius III. decrevit, *ut Canonici in Episcopi servitio existentes præbendarum fructus integrè percipiant præbendarum*. Ratio est clara; quia hæc hypothesi, quòd servitium Episcopi iusta & à Jure approbata causa non residendi (quam hypothesin in q. probavimus) hoc ipso fructus Canonicales de Jure debentur, tanquam fictione Juris præsentibus, uti præbentur pari cum non residentibus ex causa studiorum, sanitatis &c. imò etiam pari cum Canonicis Cathedralium Ecclesiarum ex causa servitii Episcopi absentibus, quibus etiam Absentibus omnes fructus Canonicales absque